

Landskap: *Skåne*Upptecknat av: *A. B. Walden*Härad: *Täby*Adress: *Angelholm*Socken: *S. Åsum*Berättat av: *Ullin Wastenberg*Uppteckningsår: *1941*Född år *1864* i *Tingsstad.**Trall**Lykteman**Päckahäst.**Vättern**Skördobruk.**Kardegille**Ellärlupfisande)**Fulliggare**Gro Vättn.**Namn på vångarna.*

Skriv endast på denna sida!

Hemma vid "farsas" bodde där hule
i backen. Den gång skulle de baka och då
skickade de en flicka till gården för att
få låna grisslan till att baka. Då fri-
gade människorna flickan hur de
hade det därinne i backen. Eftersom
flickan dogde så länge kom det gam-
la släkt- och fruntimmer- och häm-
nade flickan och sade till dem: "Tute
rista och flå utan låna och låt dem
gå!" Hon menade att de inte skulle
stå där och pina flickan med frågor
utan låta henne få grisslan och gå. Detta
är inte sagt utan alldeles sant.

Där var ett fruntimmer som
hade fått sitt barn förbytt. Det sig-
rysligt ut och var stort och skelade,
och hennes barn hade varit alldeles

riktigt. Jag såg det själva. Då var där någon som inbillade honom att hon skulle sätta fyr i ugnen och sätta trollungen på gristullen och låtras som hon ville slänga in det i ugnen. Jag var med i bakstugan och då kom plötsligt trollmoderen som så lugn och tog sitt barn men det gick vi fort så jag hann inte se hur hon såg ut. Och när vi kom in i stugan så låg hennes eget barn i vaggan för då hade trollen varit inne och lagt det där och det var alldeles riktigt. Trollens barn & hade liksom suttit som en däre.

Det var konstigt men mina barn vill inte höra mig när jag talar om det utan de säger att det är bara dumheter. Men det är alldeles sant.

Trollens glyttor sprang så mycket och
lekte på backarna i Tingslösa. Om
vi skulle gå närmare och se på
dem voro de förtvunna så vi kom
ej nära dem.

Lyktemän

Det var där så mycket före. Den gång
var där en dräng som sade: "Röping,
kom och följ mig hem." Lyktemän-
nen kom och följde drängen. Och när
han kom hem och stängde det små be-
net över Hängsäl gärdet sa han: "Tack
skall du ha för du följde mig hem, men
du blev han sittande gränsle på går-
det och där fick han sitta ända till
det dagades.

Bäckahästen.

När jag hängde i Vallerup skulle jag gå över bäcken på en gräng. Då kom där en karl smut mig på andra sidan och sträckte ut handen och ville hjälpa på mig. Men jag kände inte karlen så jag litade ordentligt på honom & när jag såg mer fick jag se att han hade hästklövar. Då blev jag så rädd och sade: "ack Herre Jesus i himlen!" ^{Då försvann den} Hade jag tagit honom i handen och han gick mig över på andra sidan så hade jag blivit "ursinnig". Där var Krosjön alldeles bredvid och där hade han väl sänt mig. Jag är glad att jag litade efter. Det kallade de för Bäckahästen. Jag snackade inte om det när det

var gästvänst och jag kom in i stugan och
deles tillblek och flickorna undrade
vad det var med mig. eller hade
sagt att om jag såd något konstigt skulle
jag inte tala om det om jag kom till ett
ställe där var gästvänst. Jag tog men
närsta dag vid middagen talade jag
om det. Då talade min kusin om
och skrattade att hon också varit ute
från Bräckehästen.

Den gång när min svärfar var översen
och skulle hem kom en vit häst och stred
sig mot honom för att svärfar skulle vända
sig på honom och rida hem. Men svär-
far sade: "Gå Du i Herrens namn." Då hände
den ingen makt längre utan försvann
det var Bräckehästen.

När mor hade fått sin yngsta
syster vaknade hon en natt och
såg att vaggan var tom. Då fick
hon se att lilla syster låg inne
under sängen med täcket oigant
pi sig. Det var vällarna som hade
lägit upp henne och patrat hen-
ne. Jag kommer så väl i bäg det
när hon låg under sängen för jag
låg i bädden så jag kunde se det.

Mötarna voro viist otygliga.
Värdsljns brukade brinna i går-
den.

Här var ett par polackar några
år och arbetade på gården. Och för-
sta dagen det året som vi skulle
slå rågen så hade polackerna gjort
några fina röda silkesroor med
fina ^{vita} band och så när inspekt-
ren kom ridande och lade sig
den så många polackerna fram och
bringade honom att stanna och
så fört de en ros på inspektoren och
en på lafryden och baronen gladdes
de så fint. Om de kommit att skulle
de fäst en ros på baronen men de
druffade honom ej. Detta gjorde po-
lackerna de även de roor här men
sedan flyttade de och sen gjordes
det aldrig mer för vi visste inte
riktigt hur vi skulle göra det.

Skåne
Fars Uld
S. Årsm för

ACC. N.R. M. 7291: 8.

1928 N.B. Waldman
Angelhorn
Mae Cecilia Waldman
Född 1864 i Ingåstede

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Jag brukade gå och hjälpa hile med
att hösta säden. Det var började vid 4-
tiden. Efter varje kart som gick och
högg med lie, gick en kvinna och
"tog upp" efter hand och band hop
säden i kårar. Dessa ställdes två och
två i skylar på 7-8 par. I allmänhet var
rågfärdig fröst, sedan kom det 6-radiga
och så blandsäden av korn & havre, så
havren och sist vetet. Det varade och
så litet på vilken väng det var. När
det så var nästan slut på vängarna stände
sig alla runt den, som skulle hugga den
sista "mören" som var korn på fället medan
de "vädjade" sina lie: "Ja nu har du om
du kan!" - "Ja det skall jag göra om jag
kan," och så slog han det sista och skre-

ko alla de om steds runt om och vässa-
de linna: "Hurra." Ibland kunde de
säga: "Kunde du ta den?" och de hävde
där bara vana mjöta stien kvar och ibland
kunde de skoja och säga: "Din springer ha-
ren borta!" Ibland kunde det ha gäms
sig någon kare i det sista stycket för
ibland har det hänt att den kom-
mit i smaskinen. Men detta var ju
bara skoj av oss och vi gjorde vi på alla
vängarna.

När vi hade slagit alla vängarna
och bara hade ett litet stycke kvar
på den rista vängen så brukade vi ta-
ga det tillvarmans till en enda
stor, stor kärve som vi skojade och kal-
lade "mormor" - "Nu skall vi ta till
Mormor; nåde vi när vi hade det vis-

ta stycket kvar. Och vi gjorde vi 4-5-6
stycken smi, smi kävvar om man kun-
de ta i handen och den kallade vi för
hennes "glyttar". "Hurra där har du den
ormen!" och vi rulle vi alla "glyttar-
na" runt om henne. Men alltså.
manus var ju bara stög och det kun-
nade vi göra på alla ställen där jag
varit. Det var rent stög med mormor
och glyttarna.

Det var sig så roligt ut med den
stora kävven för stäbarna och vidorna
om de var varna vid att se det.

När tiden sedan skulle köras in
och slutligen "ormen" lyftas upp
på larret så fick de stycken lyft-
pas åt att lyfta upp den på vagnen.

Och då hade vi stög åt den igen.

ACC. N:R. M. 7291 : //

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Och när sedan tiöskmännen kom
till "Mormor o gyltansen" tyckte de
ju och så att det var roligt men då
fick den kårven ju lösas upp och
tiöskas med de andra.

Vi klädde aldrig kårven på nå-
got sätt utan den bandes som de and-
ra.

Kardegille.

Vi brukade gå till vassanden
om kvällarna och karda. Så drack
vi kaffe och klockan 12 på natten
när vi hade ungefär slutkardat
så åt vi kvällsmat. Var det inte rik-
tigt färdigt så kardade vi färdigt
efter maten. När arbetet var slut
lade vi alla kardarna i den hög
på golvet och sedan kurrade vi runt
omden. Det var ju inte "allvar" utan
suddigt skoj och de var bara vi
yngre som gjorde och de äldre satt
runt omkring och grinade åt oss.

Brydegille. Det var på Tungelstadgården.
Vid 7-tiden efter arbetets slut började vi
byta. Vi fick kaffe och kakor - mest vete-
bröd. Karlarna fick syra. Vid 11-tiden fick

H. C. 7.

vi skurna "matac" med ost på.
Arbetet var slut ungefär vid 12-1/2-
tiden och då gick vi hem.

För i tiden

llårten.

För i tiden brukade de ej fira
llårten men nu gör man det me-
ra. I bland kunde någon av nyöl-
kerskorna den dagen fråga: Vad skall
du ha till llårten? och då svarade
man: jag har inte råd att ha nå-
got till llårten utan det får väl
va' en spessill!

Fultiggare.

För kom där mycket fultiggare.
På ett ställe där jag tjänade kom en
diggare ut till oss i mejeriet och
han föll på knä och kyssade frun
på läpparna. Det brukade de flesta
göra. Jag grina så när jag såg det. De
gjorde allt vad de kunde bara de
fingo något åt. Inte alla kyssade
på foten utan många tog i hand
och kyssade på hand och när de se-
dan tackade för vad de fått, väl-
signade de och kyssade på hand igen.

På herregården steg de inte utan
där fingo de bara låna hus i kortal-
let. De vågade bara ligga hos bönder-
na. Då brukade de bara komma
in och fråga om de fick sitta ned

och äta litet. De fingo bara en
"smörmat" med kött på eller en
"fittamat" och de hade en pipe
med sig som den stoppades i.

Det enda ordspråket var att man
ibland kunde säga: "Usch, det glöms
de ju liksom tiggaren med sin
pipe."

Goa Tätta.

Julafton satte man liksom
alla andra upp ett grölfat på
loftet i stugan. "Vem skall ha det?"
frågade ju. - "Det skall Goa-Tätta ha.
Såvuliga kallade honnorn Goa-Nisse.

(Celia Westerberg hade hört sägnen om
drängen som ätit upp gröten & smörvat med
skålen.)

Till jul brukade jag få ett fånlar,
1 kaka bröd och 1 skilpans smör av
de bönder som jag spunnit lin åt.
Det var riktigt gais för jag hade fått
riktigt betalt för det insom likväl.

Vångarna här kallas Brämmerivången,
Stolta vången och Hammarvången (ef-
ter de två ägarernas namn.) Annars ha
alla vångarna ett nummer. Broagen
är en vång som ligger ned vid bron.
Brydestuevången.

"Oma mas" - det är ängsmarken. När
vi slår hö där brukar vi ha mest
med oss. Då brukar baron Carl bjū-
da oss på kaffe som skickas dit ut.